

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobce: **Ing. V. K.**, proti žalovanému: **Finanční ředitelství v Brně**, se sídlem Náměstí svobody 4, Brno, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 12. 2007, č. j. 15218/07-1300-706367, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 22. 9. 2008, č. j. 22 Ca 125/2008 - 19, o námitce podjatosti vznesené vůči soudcům Nejvyššího správního soudu,

t a k t o :

Soudci Nejvyššího správního soudu JUDr. Eliška Cihlářová, JUDr. Jaroslav Hubáček, JUDr. Karel Šimka, JUDr. Ludmila Valentová, JUDr. Lenka Matyášová a JUDr. Jakub Camrda, Ph.D. **nejsou vyloučeni** z projednávání a rozhodování věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 7 Afs 104/2008.

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností se žalobce jako stěžovatel domáhá zrušení výroku II. shora uvedeného usnesení Krajského soudu v Ostravě, kterým byla zamítnuta jeho žádost o ustanovení advokáta v řízení o kasační stížnosti proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 22. 5. 2008, č. j. 22 Ca 125/2008 - 11. Tímto rozhodnutím Krajský soud v Ostravě postoupil Krajskému soudu v Brně stěžovateli žalobu proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 12. 2007, č. j. 15218/07-1300-706367 ve věci zrušení stěžovatelovy registrace plátce daně z přidané hodnoty.

V podání ze dne 4. 11. 2008 stěžovatel sdělil, že namítá podjatost soudců uvedených ve výzvě ze dne 29. 10. 2008, kteří mu negarantují spravedlivé soudní řízení. Stěžovatel k nim nemá důvěru, neboť nerespektují nálezy Ústavního soudu. Jako důvod podání námítky podjatosti stěžovatel uvádí skutečnost, že soudci hodlají vydat rozhodnutí, aniž by byla projednána jeho žádost o ustanovení advokáta. Stěžovatel poukazuje na svůj nedobrý zdravotní stav, který mu znemožňuje přijet do Brna, přičemž nesouhlasí s tím, aby soud rozhodl bez nařízení jednání. Soudci uvedení ve výzvě tak porušují čl. 37 odst. 2 a čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a rozhodují, aniž by zjistili řádně skutkový stav.

Ve svém vyjádření k podané námitce podjatosti soudci sedmého senátu Nejvyššího správního soudu JUDr. Eliška Cihlářová, JUDr. Jaroslav Hubáček a JUDr. Karel Šimka,

kteří jsou rozvrhem práce povoláni o stěžovatelově kasační stížnosti rozhodnout, uvedli, že nemají žádný poměr k věci, ani ke stěžovateli. JUDr. Eliška Cihlářová dodává, že stěžovatele osobně nezná, pouze před více než 10 lety se podílela jako soudkyně krajského soudu na rozhodování o žalobách stěžovatele proti rozhodnutím Finančního ředitelství v Ostravě. JUDr. Jaroslav Hubáček a JUDr. Karel Šimka uvedli, že se v minulosti podíleli na vyřizování jiných kasačních stížností stěžovatele.

Nejprve je třeba uvést, že stěžovatel podal námitku podjatosti proti „soudcům uvedeným ve výzvě ze dne 29. 10. 2008“. Zde byl stěžovatel poučen o složení sedmého senátu, který bude věc rozhodovat, a také o tom, že v případě dlouhodobé nepřítomnosti některého člena sedmého senátu, může být tento senát doplněn o některého ze soudců pátého senátu, kteří zde byli také jmenovitě uvedeni (JUDr. Václav Novotný, JUDr. Ludmila Valentová, JUDr. Lenka Matyášová a JUDr. Jakub Camrda, Ph.D.). Takhle formulovaná námitka podjatosti pak směřuje nejen proti členům rozhodujícího sedmého senátu, ale i proti členům pátého senátu, kteří věc projednávat a rozhodovat nemusí, avšak v za určitých okolností se na projednávání a rozhodování věci vedené pod sp. zn. 7 Afs 104/2008 podílet mohou. Vzhledem k tomu se zdejší soud zabýval věcně námitkami podjatosti jak vůči soudcům sedmého senátu (JUDr. Elišce Cihlářové, JUDr. Jaroslavu Hubáčkově a JUDr. Karlu Šimkovi), tak členům zastupujícího pátého senátu (JUDr. Ludmile Valentové, JUDr. Lence Matyášové a JUDr. Jakubu Camrdovi, Ph.D.). Pokud jde o JUDr. Václava Novotného, tak o něm Nejvyšší správní soud nerozhodoval, neboť již soudcem tohoto soudu není a možná podjatost v jeho případě tak nepřipadá vůbec v úvahu.

Při posouzení důvodnosti námitky podjatosti pak soud vycházel z § 8 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále též „s. ř. s.“), podle něhož jsou soudci vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce však nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech. Podle § 8 odst. 5 s. ř. s. musí účastník námitku uplatnit do jednoho týdne ode dne, kdy se o podjatosti dozvěděl; zjistí-li důvod podjatosti při jednání, musí ji uplatnit při tomto jednání. K později uplatněným námitkám se nepřihlíží. Námitka musí být zdůvodněna a musí být uvedeny konkrétní skutečnosti, z nichž je dovozována. O vyloučení soudce rozhodne usnesením po jeho vyjádření Nejvyšší správní soud, v případě soudce Nejvyššího správního soudu, jiný jeho senát (odst. 3 citovaného ustanovení).

Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Tak, jak zákon tuto příslušnost stanovil, je tato zásadně dána a postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný. Vzhledem k tomu lze vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí přidělené věci jen vskutku výjimečně a z opravdu závažných důvodů, které mu reálně brání rozhodnout v souladu se zákonem nezaujatě a spravedlivě.

Poměr k věci může vyplývat především z přímého právního zájmu soudce na projednávání věci, tedy zejména v případech, kdy by mohl být rozhodnutím soudu přímo dotčen ve svých právech. Soudcův poměr k účastníkům nebo k jejich zástupcům může být založen především příbuzenským nebo jemu obdobným vztahem, může jít také o vztah ekonomické závislosti. Smysl a účel ustanovení o vyloučení soudce z důvodu jeho podílu na předchozím soudním řízení pak spočívá ve vyjádření principu instanční oddělenosti řízení před jednotlivými funkčně příslušnými soudy jako záruky vnitřní nezávislosti soudní soustavy, a tím i práva každého na spravedlivý proces. S ohledem na specifika správního soudnictví je nutno pojem „*předchozí soudní řízení*“ interpretovat tak, že tutéž věc nemůže u krajského soudu a poté u Nejvyššího správního soudu projednávat a rozhodovat stejný soudce. V daném případě ovšem v řízení před Krajským soudem v Ostravě rozhodoval senát ve složení JUDr. Monika Javorová, JUDr. Miroslava Honusová a Mgr. Ondřej Mrákota, zatímco před Nejvyšším správním soudem má rozhodovat senát ve složení JUDr. Eliška Cihlářová, JUDr. Jaroslav Hubáček a JUDr. Karel Šimka (případně doplněný některým ze soudců pátého senátu), takže o takový případ evidentně nejde. Stěžovatel také nenamítá, že by se jmenovaní soudci jakkoliv podíleli na vydání rozhodnutí před správním orgánem. Stálá je ve výše uvedeném směru i judikatura zdejšího soudu. Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 3. 2003, č. j. Nao 2/2003 - 18, publ. pod č. 53/2004 Sb. NSS, podíl soudce na rozhodování v „*předchozím soudním řízení*“ ve smyslu § 8 odst. 1 s. ř. s., který zakládá důvod pro jeho vyloučení, se týká rozhodování ve stejné věci u soudu nižšího stupně; „*předchozím soudním řízením*“ není řízení v jiné soudní věci, byť by se i týkala týchž účastníků. Obdobné jsou i právní závěry plynoucí z usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 9. 2004, č. j. Nao 13/2004 - 54, publ. pod č. 433/2005 Sb. NSS.

Stěžovatel pak žádnou další skutečnost, pro něž má být soudce vyloučen z projednávání věci, neuvádí. Jeho tvrzení, že soudci hodlají rozhodnout, aniž by předtím projednali jeho žádost o ustanovení advokáta, lze spíše považovat za „*okolnosti spočívající v postupu soudce v řízení o projednávání věci*“, kterou zákon jako důvod pro vyloučení soudců výslovně zapovídá (§ 8 odst. 1 poslední věta s. ř. s.). Námitka podjatosti vznesená stěžovatelem je tedy nedůvodná.

Ze všech shora uvedených důvodů rozhodl Nejvyšší správní soud tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. prosince 2008

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu